

SKATTENYTT

Officiellt organ för Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund

Nr 1/2 1963

Årg. 13

DISTRIBUTÖR AV
MEDDELANDEN FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Nyheter i skattelagstiftningen vid 1963 års taxering

Av byråchefen hos riksskattenämnden Bengt Bohman

Inledning

I nedanstående artikel lämnas en redogörelse för vissa ändrade regler rörande beskattning av inkomst och förmögenhet, vilka taxeringsnämnderna ha att iakttaga vid 1963 års taxering. I några fall beröras även regler, som ägde tillämpning redan vid 1962 års taxering men som — till följd av att författningar utfärdades först under år 1962 — icke behandlades i motsvarande artikel årgång 1962 sid. 1 ff. Detta gäller de särskilda skattereglerna för stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond, skattefriheten för vissa anslag från länsstiftelser m m och skattefriheten för belopp på grund av vissa sk riskgarantier ävensom vissa dubbelbeskattningsavtal. Å andra sidan ha nedan icke berörts vissa nya regler, som tidigare behandlats i separata artiklar i Skattenytt. Detta gäller 1960 års lagstiftning med provisoriska bestämmelser om beskattning av aktiebolags och ekonomisk

förenings inkomst i vissa fall (den sk Lex Annell), som behandlats i årgång 1960 sid. 125 ff, samt — med visst undantag — reglerna om värdepappersavdrag å täckdiktninganläggningar och skogsvägar, som behandlats i årgång 1961 sid. 57 ff och 1962 sid. 348 ff.

Den efterföljande uppräknings av nyheter kan synas den arbetstygde taxeringsfunktionären bekymmersamt lång. Det må dock framhållas, att åtskilliga av de nya reglerna beröra speciella förhållanden av betydelse blott för enstaka taxeringsnämnder. Största praktiska betydelse ha givetvis de nya reglerna om ortsavdrag och om förvärvsavdrag för ensamstående.

Slutligen förtjänar påpekas att den allmänna fastighetstaxering, som författningens enligt skulle ägt rum år 1964 och där en väsentlig del av arbetet sålunda skulle ha skett år 1963, har uppskjutits ett år.

Vissa försäkringsersättningar

SFS 1961:42 (Prop 1961:5, BevU 1961:2).

Enligt hittills gällande regler har ersättning för förlorad arbetsförtjänst varit skattefri, om den erhållits på grund av en av skadevällare tagen ansvarighetsförsäkring — respektive då fråga varit om livränta beskattats enligt den fallande skalan i 32 § 2 mom. kommunalskattelagen — men eljest varit skattepliktig i sin helhet. För att taga ett praktiskt exempel har det därför för en person, som skadats vid trafikolycka och erhållit ersättning för mistad arbetsförtjänst eller livränta, varit av skattemässig betydelse om ersättningen eller livräntan utgått på grund av trafikförsäkring eller av annan grund. Detta har bl a inneburit, att skatteeffekten kunnat vara beroende av om skadan vållats med en det allmänna tillhörig icke trafikförsäkrad bil eller med annan bil. Denna i sak orimliga skillnad förklaras av de principer, vilka ligga till grund för beskattning av försäkringstagaren själv därest fråga är om sådan försäkring för vilken premien i princip icke är avdragsgill. Då det vid bestämmandet av ersättning för förlorad arbetsförtjänst oavsett om detta skett vid domstol eller efter frivillig uppgörelse icke varit möjligt att taga hänsyn till skatteeffekten har en orättvisa förelegat.

Problemet har lösts genom att i 19 § fjärde ledet kommunalskattelagen tillfogats en mening av innehåll att ersättning, som utgår på grund av trafikförsäkring eller annan ansvarighetsförsäkring och avser förlorad inkomst av skattepliktig natur, skall räknas till skattepliktig inkomst. Härjämte har i 32 § 2 mom. kommunalskattelagen vidtagits den ändringen, att livränta, som utgått på grund av tra-

fikförsäkring eller annan ansvarighetsförsäkring, undantagits från de livräntor, som skola beskattas blott enligt den fallande skalan. I fortsättningen skola därför dylika livräntor beskattas fullt.

De nya reglerna äro icke tillämpliga på livräntefall, som uppkommit före ikraftträdandet den 1 januari 1962. I övrigt bli va reglerna tillämpliga från och med inkomståret 1962.

Täckdikningsanläggningar och skogsvägar

SFS 1962:163 och 1962:597 (Prop. 1962:56, BevU 1962:40 resp. Prop. 1962:181 och BevU 1962:58).

Härutinnan hänvisas till länsassessorn Stig Sagnerts artiklar i denna tidskrift år 1961 sid. 57—65 och år 1962 sid. 348—350. Med anledning av vad som anförts å sid. 350 rörande övergångsbestämmelserna må emellertid framhållas, att 1962 års höstriksdag beslutat om ändring av övergångsbestämmelserna. Ändringen medför att skattskyldig, vars räkenskapsår utgått före den 1 november 1962, likväl skall äga rätt att vid 1963 års taxering åtnjuta avdrag för värdeminskning å skogsväg.

Familjebidrag till värnpliktiga och civilförsvarspliktiga

SFS 1962:218 (Prop. 1962:131, BevU 1962:46).

Enligt hittillsvarande lydelse av punkt 6 första stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen utgör bl a familjebidrag som utgår till värnpliktig skattepliktig intäkt. När bestämmelserna härom tillkommo år 1940 betraktades familjebidragen icke som en socialförmån utan mera som en del av de avlöningsförmåner som tillkommo den värnpliktige. Familje-

bidrag utgick då i princip till alla värnpliktiga familjeförsörjare utan särskild behovsprövning, dock att bidragets belopp utöver ett visst grundbelopp var beroende av den värnpliktiges inkomstförhållanden. Under beredskapstiden torde familjebidraget jämte den värnpliktiges krigslön och värdet av hans naturaförmåner genomsnittligt icke ha väsentligt understigit de löner som enligt kollektivavtal utgingo inom industrien. En beskattning av familjebidragen såsom för arbetsinkomst tedde sig därför naturlig. Familjebidragen ha emellertid numera ändrat karaktär. De utgå sålunda blott efter behovsprövning och få därför mera anses vara ett av sociala skäl lämnat bidrag till familjens försörjning än en löneförmån. Bidragen och den värnpliktiges övriga förmåner torde vidare numera ofta i högre grad avvika från de inkomster den värnpliktige åtnjuter vid civil anställning.

Enligt en undantagsbestämmelse i uppborrdsförordningen skall de vid löneutbetalningar föreskrivna skatteavdragen icke verkställas i fråga om familjebidrag. Detta har lett till att den på familjebidraget belöpande skatten icke tagits ut preliminärt utan först som slutlig skatt. I flertalet fall torde skatten på familjebidraget föranlett kvarstående skatt, som den skattskyldige haft att erlagga upp till två år efter militärtjänstgöringen. En sådan ordning för skattens erläggande har synts uppenbart otillfredsställande och med hänsyn till att familjebidragens belopp i regel torde understiga eller blott obetydligt överstiga existensminimum ha olägenheterna icke kunnat undanröjas genom att undantagsbestämmelsen i uppborrdsförordningen slopats.

Det har därför ansetts erforderligt att i stället införa skattefrihet för familjebi-

dragen, vilket skett genom införande av ett nytt fjärde stycke till ovannämnda anvisningspunkt. Skattefriheten omfattar alla former av familjebidrag enligt familjebidragsförordningen den 29 mars 1946, nr 99, utom näringsbidrag. Detta undantag är motiverat av att näringsbidraget i regel utgår såsom ersättning för avlöningskostnader, som äro avdragsgilla vid taxeringen.

De nya reglerna bliva tillämpliga även på under år 1962 utbetalade familjebidrag.

I ett nytt femte stycke av punkt 7 av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen ha införts vissa nya regler beträffande skatteplikt för ersättningar åt civilförsvarspliktiga. Sålunda har bl a — med verkan likaledes på under år 1962 utbetalade belopp — stadgats skattefrihet för annat familjebidrag än näringsbidrag till civilförsvarspliktig, som inkallats till tjänstgöring enligt 12 § civilförsvarslagen.

I prop. 1962:131 har framhållits, att familjebidrag i vissa fall utbetalas till person utanför den värnpliktiges hushåll, t ex till frånskild hustru såsom underhåll eller till hyresvärd såsom hyra. I dessa fall böra familjebidragen såsom hittills anses tillkomma den värnpliktige, ehuru de för hans räkning utbetalats till annan person. Mottagarens skattskyldighet blir att bedöma såsom om den värnpliktige själv överlämnat beloppen. På samma sätt bör den värnpliktiges rätt till avdrag för t ex underhållsbidrag till frånskild hustru bedömas oberoende av det förhållandet att underhållsskyldigheten fullgjorts med ett för den värnpliktige skattefritt bidrag.

I skrivelse till samtliga länsstyrelser har riksskattenämnden framhållit, att det enligt 37 § 1 mom. punkt 1 a) taxeringsförordningen åligger statlig och kommunal myndighet att till ledning vid inkomst-

taxeringen utan anmaning avlämna kontrolluppgifter såvitt gäller bl a den som av den uppgiftsskyldige åtnjutit periodiskt utgående ersättning. Undantag från uppgiftsskyldigheten föreligger beträffande av statlig — men icke kommunal — myndighet utgiven förmån, som icke utgör skattepliktig intäkt för mottagaren.

Enär risk ansetts föreligga att, därest kontrolluppgifter lämnades beträffande icke skattepliktiga familjebidrag, detta kunde föranleda att de värnpliktiga och med dem enligt ovan jämställda oriktigt taxerades för icke skattepliktiga familjebidrag, hemställde riksskattenämnden — med beaktande av att kontrolluppgifter icke plägade lämnas beträffande andra periodiskt utgående sociala bidrag från kommunala myndigheter — att länsstyrelserna måtte verka för att kontrolluppgifter beträffande familjebidrag från och med 1963 års taxering avlämnas blott beträffande näringsbidrag.

Ortstillägg till diplomatisk och konsularpersonal

SFS 1962: 218 (Prop. 1962: 131, BevU 1962: 46).

Jämlikt 32 § 3 mom. första stycket kommunalskattelagen skall såsom intäkt icke upptagas av staten anvisade ortstillägg eller därmed likställda förmåner för utom landet anställd diplomatisk eller konsularpersonal. I anslutning härtill har i punkt 7 tredje stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen föreskrivits, att såsom skattefria, med ortstillägg likställda förmåner för nämnda utlandstjänstemän skall anses bl a fri bostad, utomeuropeiskt tillägg, chargé d'affaires-tillägg och prisutjämningsstillägg. Dessa tjänstemän ha hittills antingen haft fri bostad eller fått sina bostadskostnader beaktade vid avvägning-

en av de nyss nämnda lönetilläggen. Under år 1962 har genomförts en teknisk omläggning av avlöningsbestämmelserna för dem på så sätt att de — i den mån de icke får behålla förmånen av fri bostad — skola erhålla likvid för sina styrkta och såsom ersättningsgilla prövade bostadskostnader. Det hänsynstagande till bostadskostnaderna, som hittills skett inom ramen för vissa skattefria löneförmåner, har alltså i vissa fall utbytt mot direkt ersättning för bostadskostnaderna. I andra fall har en hittills skattefri förmån av fri bostad ersatts med bostadskostnadsersättning. Det har ansetts erforderligt att uttryckligen fastslå, att nämnda ersättning är skattefri, vilket skett genom ett tillägg till punkt 7 tredje stycket av anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen.

Skattelättnader för ensamstående med hemmavarande barn

SFS 1962: 592 (Prop. 1962: 181, BevU 1962: 58).

I 46 § 2 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen föreskrives, att avdrag för där avsedda försäkringspremier — motsvarande punkt 5 av allmänna avdrag i formuläret för allmän självdeklaration — må åtnjutas med högst 800 kronor bl a av skattskyldig, som under beskattningsåret varit ogift (varmed jämställes änka, änking eller fränskild) och haft hemmavarande barn under 16 år. I 65 § första stycket kommunalskattelagen stadgas vidare att fråga, huruvida skattskyldig haft barn eller icke eller om barn är att räkna som hemmavarande eller icke, liksom fråga om hans ålder skall bedömas efter förhållandena den 1 november året näst före taxeringsåret. Åldersgränsen i 46 § har — med verkan från och med 1963 års

taxering — höjts till 18 år, vilket sålunda innebär, att barn födda under tiden från och med den 2 november 1944 till och med den 1 november 1962 i detta avseende skola beaktas.

I 46 § 3 mom. kommunalskattelagen givas reglerna om de sk förvärvsavdragen (allmänna avdrag punkt 8 och 9 i självdeklarationsformuläret). Enligt intill den 1 januari 1963 gällande regler ägde följande kategorier skattskyldiga rätt till förvärvsavdrag:

a) Gift man, som under beskattningsåret haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och vars hustru utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, hade rätt till avdrag med 300 kronor.

b) Gift kvinna, som under beskattningsåret haft inkomst av jordbruksfastighet och utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, hade likaledes rätt till avdrag med 300 kronor.

c) Gift kvinna utan hemmavarande barn eller med hemmavarande barn över 16 år hade — om hon under beskattningsåret haft inkomst av rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning, eller inkomst av eget arbete — likaledes rätt till avdrag med 300 kronor.

d) Gift kvinna med inkomst som nyss sagts men med hemmavarande barn under 16 år hade, utöver avdraget å 300 kronor, rätt till avdrag med 20 procent av nämnda inkomst, tillsammans med beloppet å 300 kronor dock högst 2.000 kronor. Intill en inkomst av 8.500 kronor steg därför förvärvsavdraget (300 plus 20 procent av 8.500 = 2.000).

Beträffande samtliga förvärvsavdragen gällde, att makarna måste ha levat tillsammans och att den till avdrag berättigade maken varit här i riket bosatt under större

delen av beskattningsåret. Avdrag fick vidare åtnjutas endast om och i den mån den inkomst, som berättigade till avdraget, därtill förslog. Detta innebär att avdraget å 300 kronor förutsatte att nämnda inkomst av jordbruksfastighet, rörelse eller tjänst uppgått till minst 300 kronor. Härmed avsågs nettoinkomst, sålunda inkomsten efter avdrag för eventuella kostnader i förvärvskällan. Vidare fick avdraget för makar tillhoppa icke överstiga 300 respektive 2.000 kronor.

1962 års reform av förvärvsavdragen innebär följande:

Avdragen under a) och c) ovan å 300 kronor kvarstå oförändrade.

Avdraget under b) å 300 kronor tillkommer jämväl ogift kvinna med hemmavarande barn under 16 år eller ogift man med hemmavarande barn under 16 år. Med ogift jämställes änking, änka, fränskild och den som är gift men icke sammanlever med maken.

Förvärvsavdraget under d) å 300 kronor plus 20 procent av inkomst, som ovan sagts, tillkommer jämväl ensamstående man och ensamstående kvinna med hemmavarande barn under 16 år.

Alltjämt gäller att avdrag endast må åtnjutas av den som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt samt endast om och i den mån inkomsten därtill förslår. Maximigränsen å 300 respektive 2.000 kronor gälla likaledes alltjämt.

De nya reglerna om förvärvsavdragen skola första gången tillämpas vid 1963 års taxering. Då reformen genomfördes först vid 1962 års höstriksdag kunde den icke beaktas vid fastställandet av formulären för allmän självdeklaration till 1963 års taxering på annat sätt, än att på första sidan av formulär 1 a infördes en not av

följande lydelse: "Vid tryckningen av denna blankett har inte kunnat beaktas de ändringar i fråga om beskattningen av ensamstående skattskyldiga med hemmavarande barn, varom förslag — enligt meddelande vid vårriksdagen 1962 — skulle framläggas för höstriksdagen samma år. Av dylika ändringar föranledda ytterligare uppgifter skall av deklaranter lämnas å särskild blankett, som utdelas i samband med denna deklaraionsblankett." Riksskattenämnden har sedermera fastställt formulär till en dylik blankett, avsedd att som bilaga till 1963 års allmänna självdeklaration avlämnas av ensamstående med hemmavarande barn.

Det ligger särskild vikt uppå att taxeringsnämnderna vid 1963 års taxering iakttaga de nya reglerna om förvärsavdrag, försäkringsavdrag och ortsavdrag för ensamstående med barn; om de sistnämnda se följande avsnitt av uppsatsen. Tydliga anteckningar måste göras till ledning för längdföringen. Se härom 29 § 1 mom. taxeringskungörelsen.

Ortsgruppering och ortsavdrag

SFS 1961:622, 623 och 628 (Prop. 1961:188, BevU 1961:79).

Differentieringen av ortsavdragen efter ortsgrupper har helt slopats från och med 1963 års taxering och ortsavdragen ha höjts till 4.500 kronor för gifta och 2.250 kronor för ensamstående. Reformen har föranlett ändringar i bl a 48 och 52 §§ kommunalskattelagen samt 8 § förordningen om statlig inkomstskatt. Förordningen den 12 maj 1961 (nr 101) om antalet ortsgrupper vid skattegrupperingen har samtidigt upphävts.

Samtidigt med ortsavdragsreformen höjdes — med verkan från och med 1963 års taxering — deklaraionspliktsgränsen

i 22 § 1 mom. taxeringsförordningen från 1.200 kronor till 2.400 kronor. En härmed sammanhängande ändring har vidtagits i 68 § taxeringsförordningen. Såsom en följd av att gränsen för påföring av folkpensionsavgift likaledes höjts till 2.400 kronor har nämligen ändring även skett av föreskriften i 68 § taxeringsförordningen angående vid vilken lägsta beräknade taxerade inkomst längdföring skall ske även om beskattningsbar inkomst icke uppkommer. Beloppet har höjts till 2.400 kronor.

I anslutning till den i föregående avsnitt skildrade reformen av beskattningen av ensamstående skattskyldiga med hemmavarande barn har — likaledes med verkan från och med 1963 års taxering — åldersgränsen i 46 § 2 mom. tredje stycket kommunalskattelagen för sådana hemmavarande barn, som medföra rätt för ensamstående föräldrar till ortsavdrag med 4.500 kronor, höjts från 16 till 18 år.

Av vad som anförts i detta och föregående avsnitt framgår, att för ensamstående skattskyldiga med hemmavarande barn måste beaktas åldersgränser för barnen både vid 16 och vid 18 år.

Beskattning av utländsk försäkringsanstalt

SFS 1962:43 (Prop. 1962:14, BevU 1962:6).

Utländska försäkringsbolag beskattas enligt 30 § 3 mom. kommunalskattelagen såvitt gäller i Sverige bedriven skadeförsäkringsrörelse efter en schablonmetod. Den skattepliktiga nettointäkten bestäms till vissa procent — olika för skilda slag av skadeförsäkringsrörelse — av anstaltens premieinkomster av den här bedrivna rörelsen. De procenttal som sålunda tillämpas ha i görligaste mån avpas-

sats så att beskattningen av de utländska försäkringsbolagen skall svara mot beskattningen av liknande rörelse bedriven av svenska försäkringsanstalter.

Lönsamheten i fråga om såväl svenska som utländska bolags försäkringsverksamhet här i riket har under senare år minskat. Då av framlagt statistiskt material framgått, att de utländska försäkringsanstalterna vid jämförelse med de inländska anstalterna för närvarande äro missgynnade, ha nya procenttal fastställts, nämligen för trafikförsäkrings- och annan motorfordonsförsäkringsrörelse 3 procent, för sjöförsäkrings- samt land- och lufttransportförsäkringsrörelse 5 procent samt för övrig försäkringsrörelse 6 procent.

Fusion av jordbrukskassor

SFS 1962:86 (Prop. 1962:50, BevU 1962:32).

I skattelagstiftningen finnas bestämmelser, som reglera skattekonsekvenserna vid fusion enligt 174 § 1 mom. aktiebolagslagen och 96 § 1 mom. lagen om ekonomiska föreningar. Dessa särskilda fusionsregler gälla emellertid icke bolag eller föreningar, som driva penningrörelse eller yrkesmässig handel med fastigheter. Att undantag gjorts för dylika företag beror på att speciella skatteproblem uppkomma då i fusionen deltaga företag, som driva rörelse av angivet slag. Tillgång som hos det överlåtande företaget utgjort anläggningstillgång kan hos det övertagande företaget bli lagertillgång eller tvärtom. Ett sådant behov av fusionsregler för nu ifrågavarande företag, som motiverat en detaljreglering av dessa skatteproblem, har hittills icke förelegat. Då det emellertid befarats att skattekonsekvenserna skulle försvåra i och för sig angelägna fusioner

mellan jordbrukets kreditkassor ha särskilda bestämmelser som reglera skattekonsekvenserna vid dylika fusioner nu meddelats.

Den verksamhet, som jordbrukets kreditkassor får bedriva, är i detalj reglerad i jordbrukskasselagen. Man har därför helt andra möjligheter att bedöma skattekonsekvenserna vid fusion mellan dylika kassor än när fråga är om fusion mellan andra föreningar där endera eller båda driva penningrörelse. De tillgångar som vid fusionen övergå från en kassa till en annan kunna icke ändra karaktär från anläggningstillgång till varulager eller tvärtom. Det har därför icke ansetts möta några betänkligheter att låta de för icke penningdrivande föreningar gällande fusionsreglerna bli tillämpliga även för jordbrukets kreditkassor. De nya reglerna ha därför kunnat inskränkas till att till 28 § 3 mom. andra stycket kommunalskattelagen fogats en ny mening av innehåll, att vad i första punkten av stycket stadgas beträffande fusion av ekonomiska föreningar skall gälla jämväl vid fusion enligt 87 § 1 mom. lagen den 25 maj 1956 om jordbrukskasserörelsen oaktat föreningarna driva penningrörelse.

Skattefrihet för belopp på grund av vissa s k riskgarantier

SFS 1962:42 (Prop. 1962:6, BevU 1962:10).

Enligt förordningen den 2 maj 1958, nr 173, om skattefrihet för belopp, som utgår på grund av vissa s k riskgarantier skall vissa engångsbelopp, som vid dödsfall eller invaliditet utgå på grund av de riskgarantier statsverket iklätt sig för personalen vid kontingenten för övervakning av stilleståndet i Korea eller vid den militära kontingent och den sambandsavdel-

ning, som ingår i den internationella FN-styrkan med uppgift att trygga och övervaka fientligheternas upphörande i Främre Orienten, icke utgöra skattepliktig inkomst vid taxering enligt kommunalskatte lagen och förordningen om statlig inkomstskatt.

Beträffande personalen i Främre Orienten gäller i dessa hänseenden, att vid dödsfall eller fullständig invaliditet utbetalas för befattningshavare, som innehar med rätt till familjepension förenad anställning, 75.000 kronor om vederbörande har familj och eljest 25.000 kronor. För annan befattningshavare utgår 100.000 kronor resp 50.000 kronor. Vid partiell invaliditet på grund av skada garanteras så stor del av nämnda belopp som motsvarar invaliditetsgraden. För övervakningskontingenten i Korea gälla liknande garantibestämmelser.

Även för en stor del av den svenska personal, som tages i anspråk för tjänstgöring för Förenta Nationernas räkning i Kongo, gälla samma riskgarantier, som avsågs med 1958 års lagstiftning. För att göra skattefrihetsbestämmelserna tillämpliga även på sistnämnda riskgarantier och för att samtidigt såvitt möjligt onödiggöra ytterligare lagändringar om svensk personal tages i anspråk för Förenta Nationernas räkning på andra platser har 1958 års författning upphävts och ersatts med en författning enligt vilken belopp, som vid dödsfall eller invaliditet utgår på grund av de riskgarantier statsverket iklätt sig för personal, som tjänstgör för Förenta Nationernas räkning eller vid det skandinaviska undervisningsjukhuset i Korea, icke skall vid taxering till kommunal eller statlig inkomstskatt utgöra skattepliktig inkomst.

Förordningen trädde i kraft den 15

mars 1962 och äger tillämpning jämväl beträffande 1962 och tidigare års taxering.

Skattefrihet för vissa anslag från länsstiftelser m m

SFS 1959:53 och 1962:113 (Prop. 1959:8, BevU 1959:2).

Under åren 1947—1952 träffades mellan staten och branschföreningar jämte företag inom skogsindustrien avtal, att vid export av vissa skogsindustriprodukter skulle erläggas avgifter till av skogsindustrien bildade stiftelser. Beloppen skulle senare utbetalas till industrierna och till vissa för sociala, skogsvårdande och tekniskt-vetenskapliga ändamål bildade stiftelser. Beskattningsfrågorna i samband med inbetalning och återbetalning av avgifterna reglerades genom särskilda författningar åren 1947, 1948, 1950—1952. Beskattningen reglerades i princip så, att exportföretagen medgavs avdrag för avgifterna men skulle beskattas för medel, som återbetalades eller eljest kom företagen till godo. Härvid förutsattes att till ett företag utbetalade medel borde — oavsett om de utbetalades direkt från någon av fonderna eller såsom bidrag från någon av de övriga stiftelserna — beskattas hos företaget såsom intäkt av rörelse för det beskattningsår då medlen kommit företaget till godo. Om bidrag från stiftelse formellt icke utbetalades till företaget men likväl kom detta till godo borde även dylikt bidrag upptagas såsom intäkt av rörelse för det beskattningsår, då bidraget kommit företaget till godo. Huruvida företaget vid taxeringen kunde medgivas avdrag med belopp, som svarade mot bidraget eller del därav, fick avgöras efter vanliga regler.

Då en dylik beskattning kunde visa sig

olämplig ur sysselsättningssynpunkt erhö-ll Kungl. Maj:t bemyndigande att vid behov medgiva skattefrihet för belopp, som icke återbetalades direkt till företagen utan direkt kom dem till godo såsom bidrag för särskilt angivet ändamål. Genom SFS 1959: 53 föreskrev Kungl. Maj:t skattefrihet för anslag från skänksstiftelser, vilka anslag uppbars under åren 1959—1961. Samtidigt stadgades att avdrag icke fick åtnjutas, vare sig direkt såsom omkostnad eller indirekt genom värdeminskningsavdrag, för utgifter som täckts av bidragen.

Genom SFS 1962: 113 har skattefriheten utsträckt till att omfatta jämväl bidrag, som uppbäras under räkenskapsår, för vilka taxering sker åren 1962—1964.

Dag Hammarskjölds Minnesfond

SFS 1962: 160 och 161 (Prop. 1962: 147, BevU 1962: 51).

I syfte att hedra minnet av Dag Hammarskjöld samt föra hans verk vidare har bildats stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond. Stiftelsen skall ha till huvudändamål att främja socialt, politiskt, ekonomiskt och kulturellt framåtskridande i de stater, vilkas utveckling låg Dag Hammarskjöld nära om hjärtat, d v s de sk utvecklingsländerna. Avsikten är att detta skall ske genom utbildning för ansvarskrävande poster av medborgare i dessa länder. Stiftelsen skall ha sitt säte i Sverige men medel till dess verksamhet skall erhållas genom en världsomfattande insamling.

Då det ansetts i viss mån tveksamt om stiftelsen redan enligt gällande regler är frikallad från skatt å sådan inkomst och förmögenhet som stiftelsen kunde antagas komma att erhålla och för undanröjande av därav föranledda skattetvister har i

5 § 1 mom. e) och 53 § 1 mom. d) kommunalskattelagen samt 7 § e) förordningen om statlig inkomstskatt införts regler, som jämställa stiftelsen med bl a Nobelstiftelsen. Stiftelsen är sålunda skattskyldig till kommunal inkomstskatt blott för inkomst av fastighet samt såvitt gäller statlig inkomstskatt och förmögenhets-skatt helt skattefri.

De nya reglerna trädde i kraft den 31 maj 1962.

Dubbelbeskattningsavtal

SFS 1962: 93 (prop. 1961: 192, BevU 1961: 76) innehåller avtal med *Thailand*. Avtalet tillämpades första gången med avseende å 1962 års taxering.

SFS 1962: 252 innefattar en komplettering av avtalet med *Nederländerna* (SFS 1953: 46). Kompletteringen gäller beskattningen av vissa studerande och skall lända till efterrättelse med avseende å inkomster, vilka förvärvats efter ingången av år 1962.

SFS 1962: 449 innehåller vissa anvisningar rörande förfarandet vid tillämpningen av avtalet med *Storbritannien* och *Nordirland* (SFS 1961: 95).

SFS 1962: 450 innehåller vissa anvisningar rörande förfarandet vid tillämpningen av avtalet med *Irland* (SFS 1961: 38).

SFS 1962: 502 innehåller föreskrifter om tillämpning — med vissa tillägg och jämkningar — å Protektoratet *Bechuanaland* samt *Swaziland* av avtalet med *Storbritannien* och *Nordirland*. Avtalet skall lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1960, dock att det icke skall äga tillämpning beträffande 1960 års taxering eller eftertaxering för år 1960 eller tidigare år. Beträffande 1961 och 1962 års taxeringar skall iakttagas, att om någon

Den allmänna varuskatten under 1962

Av förste byråsekreteraren H. G. Lundin

Med verkan från och med den 1 januari 1962 har den allmänna varuskatten genom förordningen den 15 december 1961 (nr 625) om ändring i förordningen om allmän varuskatt höjts från fyra till sex procent. Vid 1963 års taxering skall i princip för första gången taxering genomgående ske till beskattning efter den högre skattesatsen. I vissa fall — beträffande skattskyldiga med räkenskapsår som utgått under tiden den 1 januari t o m den 28 februari 1962 — har visserligen taxering skett efter sex procent redan 1962.

Enligt övergångsbestämmelserna till den nya förordningen skall denna emellertid icke tillämpas i fråga om tillhandahållande av vara eller tjänsteprestation som skett före den 1 december 1961 eller varom före den 2 november 1961 slutits skriftligt avtal, däri vederlaget blivit till beloppet fastställt. På grund härav kommer taxeringsnämnderna i många fall ha att taxera omsättning enligt båda skattesatserna. Riksskattenämnden har därför fastställt

ändrad lydelse av formulär till ett stort antal blanketter avseende såväl den preliminära varuskatten som taxeringen. Såsom exempel kan nämnas att omslaget — ”påsen” — och blanketterna för under rättelse om avvikelser från deklarerad skattepliktig omsättning erhållit rutor för både fyra och sex procents skatt.

Genom den nya förordningen har vidare reglerna för kostnadsersättningen ändrats. Till skillnad från tidigare regler, som i huvudsak baserats på skattebeloppen, grundas de nya reglerna på den skattepliktiga omsättning som den skattskyldige jämlikt 21 § varuskatteförordningen redovisat för beskattningsåret. Detta innebär bl a, att skattepliktig omsättning som jämlikt 41 § fastställts av taxeringsintendenten icke kan grunda kostnadsersättning. Detta torde även gälla omsättning, som endast redovisats i justeringsuppgift eller tilläggsdeklaration.

Vid uträkning av kostnadsersättning skall i princip de nya reglerna tillämpas.

enligt avtalet är berättigad till befrielse från skattskyldighet han må, därest dylik befrielse icke erhållits, föra talan därom inom den tid och i den ordning, varom förmåles i 100 och 104 §§ taxeringsförordningen.

1962 års riksdag har vidare godkänt avtal med *Grekland* (prop. 1962:7, BevU 1962:2) samt med *Argentina* (prop. 1962:192, BevU 1962:64) men då ratifikation

av avtalen ännu icke ägt rum ha avtalen icke trätt i kraft och författningar icke utfärdats. Riksdagen har vidare godkänt ett avtal med *Norge* angående grunderna för fördelning i beskattningshänseende av Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolags inkomster. Avtalet skall tillämpas från och med 1962 års taxering och ersätta ett tidigare avtal i samma ämne. Ratifikation har dock ännu icke skett.